

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	N.L. Voulon	Datum	17 november 2022
Doorkiesnummer	14030	Kenmerk	10623557
E-mail	noortje.voulon@utrecht.nl	Onderwerp	Nacht van de Nacht
Bijlage(n)	-	Beleidsveld	Openbare ruimte

Geachte leden van de raad,

In de nacht van 29 op 30 oktober heeft de gemeente Utrecht net als voorgaande jaren meegedaan aan de Nacht van de Nacht, een [initiatief van de Natuur en Milieufederaties](#) om aandacht te vragen voor de negatieve gevolgen van lichtvervuiling en tegelijkertijd op te roepen tot energiebesparing. Op 8 september hebben wij u naar aanleiding van [MV een donkerder Nacht van de Nacht](#) toegezegd u na de Nacht van de Nacht een raadsbrief toe te zenden waarin wij toelichten op welke manier gemeente Utrecht hier aan heeft deelgenomen.

Deelname aan de Nacht van de Nacht

In de nacht van 29 op 30 oktober hebben wij net als voorgaande jaren zo veel mogelijk verlichting uitgezet of gedimd. In de aanloop hebben wij middels een [persbericht](#) inwoners en organisaties van Utrecht opgeroepen hier ook aan mee te doen. De nacht werd afgetrapt met het [uitzetten van de verlichting van de Prins Clausbrug](#) door wethouder Schilderman.

In Utrecht wordt de openbare verlichting wordt normaal gesproken vanaf 23:00 uur gedimd tot 50%, tijdens de Nacht van de Nacht is dit vervroegd naar 19:00. Daarnaast zetten we zo veel mogelijk sierverlichting uit. De gemeentelijke objecten waarvan de verlichting is uitgeschakeld (*cursief* is nieuw dit jaar):

- Stadhuis en Stads kantoor (exclusief de 2e etage t.b.v. Toezicht en Handhaving)
- Kerken: Domkerk, Janskerk, *Pieterskerk*, *Buurkerk*, Leeuwenberghkerk en Torenpleinkerk
- Monumentale bruggen: Abel Tasmanbrug, J.P. Coenbrug, Bezembrug, Viebrug, Bakkerbrug, *Kalisbrug en de Stadhuisbrug*;
- Bruggen over het Amsterdam-Rijnkanaal: Prins Clausbrug, Daphne Schippersbrug en Combibrug / Hogeweidebrug.
- Watertorens: Amsterdamsestraatweg, Park De Gagel, Lauwershof en Rotsoord
- Molens: "Rijn en Zon" op de Adelaarstraat en "De Ster" op de Molenpark

- Kunstwerken: de 'Champignon' in Lunetten, Bakstenenbol op de Breedstraat, 'Les Levine's' op cultuurcentrum Parnassos op de Kruisdwarsstraat, *REBUS op Beatrixtheather*. *Louis Hartlooper Complex Wijde Doelen*, *Doubt onderwaterkunst Vredenburgknooppunt*.
- Hoek Drift
- Janskerkhof
- Stadsasteel Oudaen
- Grondspots: Drieharingstraat en Zakkendragersteeg;
- *Schijnwerpers 24 Oktoberplein*;
- Castellum markering
- Overkapping busstation Leidsche Rijn centrum/Berlijnplein

Verschillende inwoners en organisaties hebben ook meegedaan aan de Nacht van de Nacht, zoals de Rabobank en de ABN AMRO. Daarnaast zijn er door initiatiefnemers activiteiten georganiseerd in het donker, zoals een kanotocht vanaf de Rijnstroom naar de binnenstad en een extra donkere sterrenkijkavond voor kinderen bij Sonnenborgh. Vrijwilligers van Sonnenborgh hebben aangegeven dat de sterrenkijkavond druk bezocht is en dat zij extra aandacht hebben gegeven aan het thema lichtvervuiling door met een miniatuuropstelling het effect van lichtvervuiling te laten zien. Voor de vrijwilligers kan het niet donker genoeg zijn, het liefst zien zij dat er nog veel meer verlichting uit gaat maar ze begrijpen dat dit in de stad moeilijk te realiseren is.

Overige reacties op het uitzetten van de verlichting zijn wisselend. Verschillende mensen vinden het goed dat de gemeente de meedoet aan de Nacht van de Nacht en daarnaast ook structureel energiebesparende maatregelen neemt. Anderen vinden het jammer omdat zij de verlichting mooi vinden of omdat ze bang zijn dat dit de sociale veiligheid niet ten goede komt. Er zijn (nog) geen meldingen binnengekomen naar aanleiding van het uitzetten van de verlichting.

Structurele afname lichtvervuiling en meer energiebesparing

Naast onze deelname aan de Nacht van de Nacht zetten we ons in om structureel lichtvervuiling te verminderen, conform de [motie 126](#) in 2017, en tegelijkertijd energie te besparen. Zo vervangen we versneld alle conventionele armaturen voor LED-verlichting, naar verwachting is dit in 2025 gereed. De nieuwe armaturen van de straatverlichting stralen zo veel mogelijk op de plek waar dat nodig is, namelijk op de straat in plaats van naar boven. Daarnaast plaatsen we vleermuisvriendelijke verlichting op plekken waar deze dieren voorkomen, schermen we zijverlichting af langs het water en is de kleur van het licht beter afgestemd op de natuurlijke omgeving.

Mede vanwege de huidige energiecrisis is energiebesparing nog urgenter geworden. De tijdens de raadsvergadering van 13 oktober overgenomen motie [278](#) roept op om de gevelverlichting van het Stadhuis uit te zetten en daarnaast te onderzoeken welke verlichting er nog meer uit kan. Daarom laten we de komende tijd zo veel mogelijk gemeentelijke sierverlichting uit, overeenkomstig met de verlichting die tijdens de Nacht van de Nacht is uitgezet. Er zijn enkele uitzonderingen die wel aan blijven, zoals de aanlichting van verschillende kunstobjecten en de lichtkunstwerken van Trajectum Lumen. Daarnaast zijn er enkele objecten waarbij het uitschakelen van de verlichting technisch niet haalbaar is, omdat deze gelijk schakelen met de straatverlichting.

Straatverlichting draagt bij aan de sociale en verkeersveiligheid, daarom blijft deze verlichting branden. Om toch energie te besparen wordt vanaf 2023 gefaseerd het aantal branduren verlaagd, door de verlichting een half uur later aan te zetten en een half uur eerder uit te zetten. Hierover hebben wij u in de [raadsbrief](#) van 11 oktober geïnformeerd.

De sfeerverlichting in het centrumgebied wordt door de ondernemers door stichting Centrum Management georganiseerd. Energieverbruik en duurzaamheid zijn daarbij al langere tijd belangrijke

Burgemeester en wethouders

Datum 17 november 2022
Ons kenmerk 10623557

uitgangspunten. Vanaf dit jaar wordt de sfeerverlichting later aangezet (half november in plaats van begin oktober) en wordt eerder weggehaald (eind januari in plaats van eind februari). Dat bespaart 40% in branduren. Daarnaast zijn de huidige ornamenten circa 50% zuiniger in energieverbruik dan de ornamenten die de afgelopen 6 jaar gebruikt werden, die ook al zeer zuinig waren.

Evaluatie uitschakelen gemeentelijke sierverlichting

Het uitgeschakeld laten van gemeentelijke sierverlichting deze winter zullen wij evalueren door onder andere de hoeveelheid energiebesparing en de reacties en meldingen te monitoren. De uitkomsten hiervan zullen wij met u delen in het tweede kwartaal van 2023.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,